Viljandi valla mälumäng 22. oktoobril 2026 Viiratsis / Elanikkonnakaitse kuu mälumäng „Kindel, et tead?“

1. **Mis linn?** Selles Euroopa linnas allkirjastati 1949. aastal rahvusvahelised lepingud, mis on elanikkonnakaitse alusmüüriks. See linn on ainulaadne selle poolest, et seal asub mitme olulise rahvusvahelise organisatsiooni peakorter, ilma et see oleks riigi pealinn.

2. **Millised teavituskanalid moodustavad ohuteavituse süsteemi EE-ALARM? Vali 5 õiget!**
   1) Ohualapõhine SMS
   2) Ukselt uksele teavitus
   3) Riigiasutuste kodulehed
   4) Riigikantselei sotsiaalmeediakanalid
   5) Riigiinfo telefon 1247
   6) Sireenid
   7) Mobiiliäpp Ole valmis!
   8) Eesti äpp
   9) Ribatekst ERR-i kanalitel
   10) „ERR-alerts“ ajutine häirekanal

3. Teise maailmasõja ajal, kui Londonit pommitati, oli elanikkonnakaitse ja ellujäämise võtmeks leidlikkus. Suurbritannia valitsus seisis silmitsi probleemiga: gaasimaskide filtrite jaoks oli vaja aktiivsütt, aga materjali nappis. **Millise (eksootilise) luuvilja koori kogusid Briti võimud kodanikelt, et toota neid põletades gaasimaskide filtreid?**

4. **Mis teatrid?** Avalikud varjumiskohad on üle Eesti väga erinevates asukohtades, olgu nendeks tunnelid, koolid või kortermajad. Kolm avalikku varjumiskohta on rajatud Eesti linnades asuvatesse teatritesse. Nimeta need kolm teatrit, kus lisaks kultuuri nautimisele saab vajadusel varjuda.

5. **Kes või mis?** Vana-Kreeka legendide kohaselt meelitasid need ohtlikud ja kaunid linnu keha ja naise peaga olendid meremehi oma lummava lauluga hukatusse. Tänapäeval on samanimelised seadmed ohuteavituse süsteemi oluline osa.

6. Nende toodete ostupaanika sai alguse 22. septembril 2022, kui toonane peaminister Kaja Kallas hoiatas tele-eetris Eesti elanikke võimalike elektrikatkestuste eest juhul, kui Venemaa peaks meid ettearvamatult elektrivõrgust lahti ühendama. See teadaanne vallandas Eestis erakordse paanika, mille tulemusena osteti kõigist poodidest ära ühed kindlad tooted. **Mis tooted?**

7. **Milline heli?** Milline neist on praegu Eestis ohu korral käivitatava sireeni heli?

8. Varjumiskohaks kohandatakse tavaliselt olemasolevad ruumid ja neile on kehtestatud kindlad nõuded ja lisatingimused. **Millised allolevas nimekirjas on varjumiskohale kehtestatud nõuded? Vali 4 õiget!**
   1) Vastutav isik
   2) Vesi ja toidu valmistamine
   3) Elektrivarustus ja valgus
   4) Tugevad konstruktsioonid
   5) Prügimajandus
   6) Ventilatsioon
   7) Vähemalt kaks väljapääsu
   8) Tualetid ja hügieen

9. **Mis nimi?** See nimi anti 2022. aasta detsembris Lääne-Eestit räsinud lumetormile.Sama eesnime kannab 12-kordne sakslasest olümpiamedalist Fischer.

10. **Mis riik?** See on ainus riik maailmas, kus on varjumiskohti rohkem, kui riigis elanikke. Külma sõja aegsete seaduste tõttu ehitati varjend peaaegu iga kortermaja ja avaliku hoone alla. Riigis on üle 370 000 era- ja avaliku varjendi ja neis jagub kohti 9 miljonile inimesele. Riigi nimi on ka ühe Dagö loo pealkiri.

11. **Mis nimed?** Ilmselt on paljudele raamatust tuttav armas tuletõrjekoerake Nublu – oleks nagu taks, aga ei ole ka, oleks nagu hagijas, aga ei ole ka. Nublu sõbrad ja kaasteelised olid kaks tuletõrjujat. Mis olid nende nimed? Nuputamisel on Sulle abiks nimedest loodud anagrammid – tähtede ümbertõstmisel saad õiged nimed.
    Tuletõrjuja TUPSEMA ja Tuletõrjuja VEGAALMA

12. Selle abivahendi ajalugu ulatub Teise maailmasõja ja sellele järgnenud külma sõja järgsesse aega. Mis ese see on ja kellele mõeldud?

13. **Mitu kutselist päästekomandot on Viljandi-Valgamaa päästepiirkonnas?** Nimeta need.

14. Tänapäeval räägitakse elanikkonnakaitsest ja varjenditest üha enam, kuid külma sõja ajal ehitati mitu metrood mitme otstarbega. Nii on ka ühes Euroopa riigi

pealinnas asuva Arsenalna metroojaamaga, mis asub 105,5 meetri sügavusel maa all ning ehitati ka tuumavarjendiks. Eskalaatorisõit jaama platvormile võtab aega tervelt 5 minutit. **Mis linnas see jaam asub?**

15. 8.–12. juunini 2026 toimus Eestis riigikaitse suurõppus, kus lõi kaasa ligikaudu 4000 inimest enam kui 150 organisatsioonist. Õppuse nimi valiti ühe Eesti looduses elava looma järgi, kes on iseseisev, nutikas ja osav, alati valvel ja valmis õigel hetkel reageerima. **Mis looma nime kandis õppus?**

16. Eesti riigiinfo telefon 1247 on tasuta infonumber, millelt saab ööpäev läbi abi ja nõu olukordades, kus elu, tervis ega vara ei ole otseselt ohus. **Milline asutus vastutab hädaabinumbri 1247 töökindluse tagamise eest?**

17. Milline hädaolukord võib Eestis tekkida ainult välisriigis toimunud õnnetuse tagajärjel, mitte Eestis toimunud sündmuse tõttu?

18. 2014. aasta sõjandussõnade võistlusel valiti see sõna üheks kolmest peaauhinnaga pärjatud võidusõnast, et tähistada ühiskonna või süsteemi suutlikkust tulla toime ohtudega, kohaneda ja kriisidest taastuda (inglise keeles *resilience*). **Mis sõna see on? (**Praegu on sellenimeline keskus kasutusel kriisivalmiduses ja see tähistab toimepidevat hoonet, ruumi või muud kohta, kus inimene saab kriisi ajal infot, nõu ja abi)

19. Elutähtis on teenus, millel on suur mõju ühiskonna toimimisele ning mille katkemine ohustab inimeste elu või tervist või teiste teenuste toimimist. Eestis on kokku 22 elutähtsat teenust ning neist kolme toimimise ja teenuse osutajate määramise eest vastutab kohalik omavalitus. **Millised on kolm kohaliku omavalituse vastutusala teenust?**

20. Eesti Varude Keskus on riigile kuuluv äriühing, mis vastutab riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajalike tegevusvarude ning taristu olemasolu ja kasutuselevõtu eest. **Mis ministeeriumi alluvuses on Eesti Varude Keskus?**

21. 1983. aastal valmis Eesti NSV kõrgema juhtkonna majutamiseks mõeldud umbes 2500 m^2 suurune varjend, kus on kokku 144 ruumi. 1993. aastal leiti, et selle ülalpidamine on ebaotstarbekas ja sisustus viidi minema. Praegu on varjend antud kasutada ühele MTÜ-le, kes algselt plaanis sellest teha muuseumi. **Kus see mahajäetud varjend asub?**

22. Kes on praegu Eesti Vabariigi Valitsuses minister, kelle vastutusala on elanikkonnakaitse ja kriisireguleerimise alased tegevused?

23. **Mis selts?** 2010. aastal asutati kohaliku kutselise komando sulgemise järel seal kohalike elanike algatusel vabatahtlik päästeselts. 2025. aastal tähistas selts oma

15. aastapäeva (ja piirkonna tuletõrje 100. aastapäeva). Kus Viljandi vallas see komando asub ja mis on seltsi nimi?

24. Siin on kaks asja, mis on head abilised nii matkal kui ka kriisiolukorras. **Mis asjad need on?**

VASTUSED:

1. Genf
2. Ohualapõhine SMS, sireenid, mobiiliäpp Ole valmis!, Eesti äpp, Ribatekst ERR-i kanalitel
3. Kookospähkel
4. Kuressaare Linnateater, Rakvere Teater, Ugala Teater
5. Sireenid
6. Generaatorid
7. Leitav veebilehelt: https://www.olevalmis.ee/ohuteavitus-ehk-ee-alarm/
8. Vastutav isik, tugevad konstruktsioonid, ventilatsioon, vähemalt kaks väljapääsu
9. Birgit
10. Šveits
11. Tuletõrjuja Mustpea ja tuletõrjuja Valgemaa
12. Lastekaitsekamber või imikute gaasimask-kamber
13. 7: Viljandi, Abja-Paluoja, Mustla, Võhma, Valga, Otepää, Tõrva
14. Kiiev
15. Ilves
16. Häirekeskus
17. Tuumakatastroof
18. Kerksus, kerksuskeskus
19. Kaugküte, veevarustus ja kanalisatsioon, kohalike teede sõidetavas
20. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium
21. Harjumaal Kose alevikus endise Kose teeninduskooli all
22. Siseminister Igor Taro
23. Kolga-Jaanis Kolga-Jaani Tuletõrje Selts
24. Gaasisoojendi ja risupõleti